

۲۷ خرداد؛ چهل و چهارمین سالگرد تأسیس نهاد انقلابی جهاد سازندگی

از تجربه تا علم در بوم انسانی خودمان

علی مشایخ

نویسنده

ضعف فرهنگ کار جمعی را موضوع اولین سؤال سبک زندگی قرار دادند و چرایی آن را پرسیدند. در حالی که تاکنون ندیده‌ام کسانی که در راستای فرمایش ایشان به موضوعات سبک زندگی پرداخته‌اند، ضعف فرهنگ کار جمعی را مورد بررسی و مذاقه قرار داده و به دنبال علل آن رفته باشند. این مسأله به شدت نیازمند پوییش و ارائه راه حل است؛ اما به عنوان یک گمانه می‌توان گفت شاید یکی از علل این امر فقدان الگوهای مناسب باشد.

رسم جهاد

کتاب «رسم جهاد» روایت‌هایی از تجربه‌های کار جمعی در جهاد سازندگی به روایت مرحوم حسینعلی عظیمی است. مرحوم عظیمی که از باسابقه‌ها و مدیران مهندسی جنگ جهاد بودند در سال‌های پایانی عمر شریف‌شان تلاش کردند تا راه و رسم جهاد و الگوی تجربه‌شده بچه‌های جهاد سازندگی را برای نسل حاضر و همچنین آیندگان به ودیعه بگذارند که کتاب «رسم جهاد»

یکی از تجربه‌های جمعی بسیار مهم ما در طول حیات انقلاب اسلامی، جهاد سازندگی است که خود معدنی است از تجربه‌ها؛ و یکی از موضوعات کلانی که هنوز از این معدن قابل استخراج است، تجربه‌های «چگونگی کار جمعی» است. در جهاد سازندگی افرادی که هدف خود را سازندگی انتخاب کردند، شعار خود را «همه با هم» قرار دادند و با هم کار کردن را تجربه کرده؛ و در این میان الگو یا الگوهایی را برای نحوه فعالیت‌ها و روابط بین خودشان ایجاد کردند. با تقریبی نزدیک به یقین می‌توان گفت این الگوها بومی بوده‌اند و کمتر متأثر از مدل‌های عاریتی و ارثیه از غرب و سلطنت گذشته بودند. چرا که عمدتاً افرادی این تشکیلات را ایجاد کردند و تجربه‌ها را رقم زدند که خود در ساختارهای رژیم گذشته فعالیت نکرده‌اند و به نوعی کار کردن را از صفر شروع کرده و غالباً نیز تحصیلات دانشگاهی مرتبط با مدیریت نداشته‌اند. به عبارت دیگر نه تربیت یافته ساختار اداره کشور به سبک‌های غربی و نه تربیت یافته علوم مدیریتی غربی بودند. از طرف دیگر حتی پیش از آنکه به مطالعه و استخراج آن تجربه‌ها و الگوها بپردازیم، به طور کلی باید انتظار داشت و پیش‌بینی کرد که فضای فرهنگی و اعتقادی کسانی که برای دنیای خودشان کار نمی‌کنند و در دنیا اهدافی متعالی دارند، سبک مدیریت جداگانه‌ای بطلبند، متفاوت از سبک‌های رایج مدیریت در سازمان‌های دیگر؛ و حتی دور از انتظار نیست در چنان تجربه‌هایی مفهوم مدیریت عوض شود یا توسعه یابد. لذا شناخت و مطالعه چنین تجربه‌هایی برای مجموعه‌هایی که ارزش‌ها را اهداف خود قرار داده‌اند، مفید خواهد بود و الگوهایی که از این تجربه به دست می‌آید بیشتر از مدل‌های شناخته‌شده و مکتوب در کتب دانشگاهی قابل تأسی است. در این میان جالب توجه است یادآوری شود هنگامی که مقام معظم رهبری، حفظه الله، مهم‌ترین سؤالات سبک زندگی را برشمردند،

”

یکی از موضوعات کلانی که هنوز از این معدن قابل استخراج است تجربه‌های «چگونگی کار جمعی» است. در جهاد سازندگی افرادی که هدف خود را سازندگی انتخاب کردند شعار خود را «همه با هم» قرار دادند و با هم کار کردن را تجربه کردند